

Slegten Vleugel (Wleugel) i Danmark 1675—1862.

Samlet av avdøde

Jens Schanche Vleugel;

oversat fra svensk og bearbejdet av

Johan Severin Wleügel.

Slegten nedstammer antagelig fra Westflandern og fra det lille sted Vleugelhoek like ved den franske grense og den franske by Bailleul. Vleugel, hollandsk ord for vinge, og hoek, hollandsk ord for krok, hjørne. I det 17de aarh. og baade før og efter den tid var det ikke ualmindeligt, at en slegt, naar den hadde naadd en viss velmagt og anseelse, byttet sit virkelige navn med navnet paa det sted, hvorfra slegten stammet.

Det har ikke lykkedes hverken i Holland eller i Belgien at opspore nogen nulevende slegt med dette navn. Angaaende slegten Vleugels, der muligens har samme oprindelse som denne slegt, har man gjennem et genealogisk bureau i Haag faat oplysninger, dels om en ingeniør hos Generalstatene aar 1629 Jacques Vleugels, dels om en doct. jur. Diederik Vleugels, raadmand og advokat, født i Bergenop-Zoorn, 1636, død i Haag 1717, dels ogsaa om en doct. jur. Jacob Vleugels, borgermester og raadmand i Tholen, befuldmægtiget raadmand og admiralitetsraad ved admiralitetet for Zeeland, født i Haag i 1592, død i Middelburg 1648, samt fra Belgien ifølge Almanach royale officiel, Aargang 1900, en F. Vleugels, kommunal tjenestemand i Nordenwayck (arrond. adm. de Turnhout).

FØRSTE SLEGTLED.

Ifølge en slegtslegende kom Peter Carlsen Vleugel til Danmark i 1676, sammen med Cornelis Maartenzoon Tromp. Tromp blev samme aar dansk generaladmiral og høieste befalingsmand for den danske flaaete. Det er meget antagelig, at Tromp i sin nye stilling ønsket at omgi sig med nogen av sine prøvede underbefalingsmænd, og i forveien hadde underhandlet derom med den danske regjering.

I de danske sjøofficersruller findes Peter Carlsen Vleugel optat som kaptein (svarende til nuværende kommandørkaptein) med tillægget: Hollænder. Dette tillæg behøver ikke motsi hans nedstamning fra Vleugelhoek, idet den del av Westflandern, hvor Vleugelhoek er beliggende gjennem freden i Münster (Westfalerfreden) aar 1648 kom til at tilhøre republikken De forenede Nederlande.

Efter H. C. Gardes efterretninger om den dansk-norske sjømagt og den danske flaaes bemandingslister kommanderte Peter Carlsen Vleugel i aarene 1676—77 fregatten »Den Spraglede Falk«, ogsaa kaldet »Kongens Jagt«, i aarene 1677—79 linjeskibet »Lindormen« og i aarene 1680—82 linjeskibet »Guldenlew«. Med »Den Spraglede Falk« paa 16 kanoner deltok han i sjøslaget ved Øland den 1. juni 1676, og var paa kryssning i Østersjøen under slaget ved Kjøgebugt den 1. juni 1677, efterat han den 22. mai 1677 hadde faat kongelig befaling om at slutte sig til den hollandske flaaes konvoi med sine tre fregatter, for sammen med den at begi sig til Norge eller mot fienden.

Med »Lindormen« paa 52 kanoner og bemandet med 200 sjømænd og 50 soldater erobret han aar 1679 sammen med to andre danske krigsskib det svenske krigsfartøi »Laxen« paa 54 kanoner og 250 mand. Han døde i 1687. I det Danske Rigsarkiv og Underadmiralitetets skiftebog i 1687 fol. 79—86 findes bo-optegnelse og arveskifte efter Peter Carlsen Vleugel. Boets debet og kredit balancerte paa omtrent samme beløp, og enken *A n n e C o r n e l i s D a t e r* fik beholde boet paa betingelse av at hun betalte dets gjæld. Hun har, hvad der fremgaar av navnet, likesom den første hustru antagelig været av hollandsk byrd. Hans første hustru døde aar 1679.

ANDET SLEGTLED.

J o h a n eller *J a n P e t e r*(sen) *V l e u g e l*. Peter Carlsen Vleugels eneste søn var født aar 1670, antagelig i Holland, og besøkte i tiden for farens død 1687 Ostindien (formodentlig Trankebar). Trankebar, som var dansk besiddelse i aarene 1620 til 1845, var i denne tid en særdeles livlig havneby. Hans besøk her maa ha været ganske langvarig, da hans eneste barn fødtes der i aaret 1693. Han blev gift formodentlig i 1692 med *M a r i a G e r m a n n*, som var født aar 1672 og antagelig var av dansk nationalitet, idet hun er indtegnet som tilhørende Garnisonsforsamlingen i Kjøbenhavn fra aar 1690.

Efter H. C. Gardes efterretninger II, s. 47, kommanderte maanedskaptein *J. P. Vleugel* orlogsskibet »Engelen« paa 50 kanoner og 281 mand. »Engelen« tilhørte den eskadre som blev utrustet i mars 1700. (Betegnelsen »maanedsk« foran titelen brukte man i Danmark nu og da at tildele sjøofficerer av lavere grad for at de derigjennem kunde bli stabsofficerer og saaledes faa kommandoen paa et linjeskib). Han blev utnævnt til denne stilling den 29. mars s. a. Han døde i aar 1706, antagelig av en tropisk sygdom under en ekspedition med samme fartøi til dansk Vestindien. Hans enke, som døde i 1731, giftet sig igjen i 1709 med *K n u d J a c o b*

sen Tommerup, født 1664, død 1739, sogneprest ved Helligaandskirken i Kjøbenhavn, og havde med ham en datter Johanne Tommerup, født 1710, død 1740, som blev gift i 1730 med justitsraad Johan Eskilde Falsen til Søboe. Forsøk paa at faa nogen nærmere oplysninger om J. P. Vleugel under hans ophold i Ost- og Vestindien i Det Danske Rigsarkivs akter vedrørende Danmarks kolonier sammesteds, maatte opgives, da aktene var meget ødelagt av termitter. Saavidt man vet, hadde Johan Peter(sen) Vleugel bare et barn med Maria Germann, nemlig:

TREDIE SLEGTLED.

Peter Johan Vleugel, som var født i 1693 i Trankebar i Ostindien. Han blev indskrevet ved Kjøbenhavns universitet 2. aug. 1710; aar 1712 traadte han ind i fortifikationen som underkonduktør, fik karakters fuldmagt som premierløjtnant ved grenaderkorpset i 1716, blev premierløjtnant ved samme korps den 25. dec. s. a. Han blev kaptein ved infanteriet 18. jan. 1723, samt utnævnt til kaptein ved livgarden til fots og kompanichef 2. juni 1730. 18. mars 1733 blev han oberstløjtnant og kommandant paa Munkholmen ved Trondhjem. 28. oktober 1749 blev han utnævnt til oberst. Der findes meddelelse om, at han har deltat i den Store Nordiske Krig 1709—20, men noget nærmere derom vet man ikke. Han blev gift 7. mars 1732 i Kjøbenhavn med Agnetha Schumacher, datter av taxator ved toldkammeret i Kjøbenhavn Cornelius Schumacher, død 1726, som tilhørte den Haderslevske gren av slegten Schumacher. Hans hustru døde 21. dec. 1746 (antagelig efter en barselseng) og blev begravet 29. i samme maaned paa Trondhjems domkirkegaard. I tiden 1733—46 hadde hun faat ikke mindre end 12 barn, av disse døde 6 i en alder av 1—5 aar og to i en alder av 10—20 aar. 16. okt. 1752 døde P. J. Vleugel av slag. I arkivet har man fundet et brev fra ham forseglet med et segl, hvori er fundet et vaaben, som meget ligner det som hans søn antok ved sin adelsutnævnelse i Danmark 1782. Man har ingen grund til at anta, at slegten tidligere er blit adlet. Det er derfor sandsynlig, at slegten, hvad der paa den tid ikke var ualmindelig, hadde sit borgerlige vaaben som den ogsaa benyttet efter at den var blit adlet. Peter Johan Vleugel og hans hustru Agnetha Schumacher hadde følgende barn som naadde nogen alder:

FJERDE SLEGTLED.

1. Christian Friederich Vleugel, født 3. nov. 1733. Han blev 17. febr. 1751 sekondløjtnant ved gardekompaniet i Trondhjem. I Munkholmens arkiv ved Bing Buch meddeles, at da oberst Vleugel var øverstkommanderende i Trondhjem, blev en

av hans sønner, Christian Friederich, utkommandert til Munkholmen som vagthavende løytnant der. Ved siden av kommandanten bestod Munkholmens besætning av 1 løytnant, 1 underofficer og 18 menige, som efter tur blev beordret dit fra Trondhjems garnisonskompani. Mens Christian Friederich var løytnant paa Munkholmen, befandt sig blandt fangene kaptein og kammerjunker *Bendix v. Ahlefeldt*, (se: Louis Bobé, Slægten Ahlefeldt), som sat fængslet paa grund av en kjærlighetshistorie med Fredrik V's søster Louise. Under sit fangenskap hadde han igjen en kjærlighetshistorie, denne gang med kommandantens datter *Marie Christine Buch*, og fik med hende en datter. Ahlefeldt voget et flugtforsøk, og Vleugel synes at ha været ham behjælpelig med det, idet han som sedvanlig om aftenen laaste fangenes dør, men efterat Ahlefeldt hadde gjemt sig utenfor. Planen blev imidlertid røbet, og kommandant Buch som maatte skrive indberetning om affæren, berørte saken saa forsigtig, at Vleugel slap for straf, men antagelig fandt Vleugel efter dette opholdet i Trondhjem mindre behagelig, idet han nemlig søkte og fik forflytning til kronprinsens regiment i Kjøbenhavn, hvor han døde 18. jan. 1759.

2. *Johan Peter Wleugel*, blev født 14. febr. 1736 i Trondhjem. Aar 1749 blev han indskrevet i Sjøkadetakademiet i Kjøbenhavn, blev 1755 sekondløytnant, 1758 premierløytnant, 1763 kapteinløytnant, 1769 kaptein, 1778—91 ekviperingsmester ved orlogsverftet, 1781 kommandørkaptein, 1789 kommandør, 1796 kontreadmiral, 1800 viceadmiral, 1812 admiral.

I admiralitets- og kommissariatskollegiet indtraadte han aar 1796 som anden-deputeret, og i 1804 som første-deputeret og præsident, hvilket senere hverv han indehadde til aar 1822. Da den danske flaate var i sterk utvikling i den sidste halvdel av 1700-tallet, nødvendiggjorde dette endel utredninger, og han blev i 1773 medlem av takling- og reguleringskommissionen, 1777 medlem av defensionskommissionen, 1778 medlem av konstruktionskommissionen, 1785 medlem av kommissionen for en fuldstændig reparation av den gamle dok, og anlæg av en ny dok, 1784 medlem av magasinenes forraadskommission, 1797 medlem av karantænekommissionen, 1800 medlem av en ny kommission for anlæg av en ny dok, 1804 medlem av pensionskassedirektionen, 1809 medlem av kommissionen for Norges proviantering.

Da han i aaret 1763 hadde faat i opdrag at reise til utlandet for at studere vandbygningskunsten, ansattes han straks ved hjemkomsten som kontrollør ved brobygningene i Helsingør. Siden fik han endel lignende opdrag, han kom saaledes til at reise til øene Føhr og Amrum i anledning av foreslaatte havneanlæg dér, da det var hensigten at drive fiskeri paa Grønland. Videre fik han i opdrag

1774 sammen med kapteinløytnant O. A. Kjerulff at undersøke Eider-mundingen og opgjøre en plan, som gik ut paa en paa-tænkt kanalbygning i Slesvig-Holsten. (Eider-kanalen anlaes aarene 1777—84, og var i sin tid en meget viktig seilled, men efterat Keiser Wilhelmskanalen aapnedes, ligger de deler, som ikke indgaar i denne, tørre). I aarene 1774—76 fik han i opdrag at sætte igang arbeidet med den indre del av Kjøbenhavns red, og oplodning av denne for opmudringen. I 1777 fik han ordre til at gaa med fregatten »Kiel«, som var paa øvelsestogt med kadetter, til Islands østkyst, hvor han kartla og utga sjøkart over nogen av fjordene. Batteriet »Tre Kroner« blev i de følgende aar næsten færdigbygget, med ham som en virksom deltager i planene og utførelsen.

I aaret 1769 utrustedes en eskadre for at tugte Algier, da barbarstatene i Middelhavet var blit en plage for handelsskibene ved sjørøveri og kapervirksomhet. Kontreadmiral F. C. K a a s fik overkommandoen, og Wleugel blev flagkaptein. Algier bombardertes i fem dager, dog uten noget væsentlig resultat. Efterat Wleugel ved Gibraltar hadde overtat kommandoen over fregatten »Christiansøe«, blev han igjen i Middelhavet til der var sluttet fred med Algier, og førte de utløste fanger hjem i 1772. I aaret 1779 kommanderte han fregatten »Bornholm« paa 36 kanoner paa en længre ekspedition i Middelhavet for at beskytte den danske handel.

I aaret 1794 sluttet Danmark en overenskomst med Sverige om, at de ved en fælles flaate skulde beskytte handelens og sjøfartens frihet i de nordiske farvand. Wleugel blev eksadrechef for den fælles flaate, bestaaende av 4 danske orlogsskib og 2 fregatter, og 4 svenske orlogsskib og 2 fregatter, de sidste under kommando av oberst, baron P a l m q v i s t. Denne eskadre krydset i Nordsjøen til Doggers bank i tiden fra 13. aug. til 12. sept. 1795, hvorefter den forenede flaate atter vendte hjem.

Aar 1796 fik han kommando over en flaateavdeling, bestaaende av orlogsskibet »Skjold« paa 74 kanoner samt fregatten »Thetis« paa 40 kanoner og briggen »Nidelven« paa 18 kanoner. Med denne avgik han til Nordsjøen i mai for at beskytte Norge mot de engelske kapere, og vendte tilbake i juli s. a. — Danmark, som allerede hadde gjenoptat systemet at konvoiere sine handelsfartøi og derigjennem paadrat sig Englands vrede, lot sig formaa til at indgaa et nyt forbund om væbnet nøytralitet med Rusland, Sverige og Preussen aar 1800. Wleugel blev i den anledning eskadrechef for en flaate paa 9 orlogsskib, 1 fregat og 2 brigger, og heiste den 16. sept. 1800 sit flag paa orlogsskibet »Neptunus« paa 80 kanoner. Eskadren gik mot englændernes skib i Øresund, men det kom ikke til noget sammenstøt.

Under slaget paa Kjøbenhavns red 1. april 1801 var viceadmiral Wleugel utset til at lede forsvaret, men man vet ikke foranledningen til at den 11 aar yngre kommandør Johan Olfert Fischer isteden blev utset hertil. Ved englændernes bombardement av Kjøbenhavn fik viceadmiral Wleugel fire dager i forveien den 13. aug. 1807 befaling til at reise til Rendsburg i Holsten og træffe forberedelser til at oprette en admiralitetsavdeling der. Han vendte tilbake til Kjøbenhavn efter kongens død i begyndelsen av mai 1808, og indtok sin plads som første-deputeret i admiralitetskollegiet. Den 7. sept. 1807, tre uker efter den engelske hærs landsætning paa Sjælland, undertegnedes Kjøbenhavns kapitulation, og Danmark maatte utlevere hele sin flaate med dens utrustning til England. I den derpaa følgende guerillakrig 1807—14 maatte Danmark derfor begynde at forandre koffardifartøi til krigsbruk, og derefter bygge kanonbaater, kanonjoller og mindre fartøi. I admiralitetskollegiet sat under krigen ved siden av kronprinsen som præses de to militære deputerte viceadmiral J. P. Wleugel, som den 8. jan. 1812 blev utnævnt til admiral, og kammerherre, kommandør Sten Anderssen Bille, som i 1809 blev utnævnt til kontreadmiral, samt de to civile deputerte kammerherre, greve F. Knuth, og generalkrigskommissær C. F. Grove. Ifølge H. C. Garde fortsatte kongen at ha overopsynet med flaaten, hans fornemste raadgiver hermed var J. P. Wleugel. Wleugels militære virksomhet og Billes klokskap og verdenserfaring hadde ganske sikkert sin store andel i den livlige virksomhet, som utvikledes for at organisere det nye sjøforsvar, efterat Danmark hadde mistet sin flaate.

Nogen brev fra admiral J. P. Wleugel til en av hans sønner, toldkasserer og postmester i Risør i Norge, skrevet i aarene 1807—14, citeres her i utdrag, da de i nogen grad belyser tilstanden i Danmark under denne krigsperiode. I brev av 12. juni 1809 skriver han bl. a.

»Her er for nærværende Tiid ganske roeligt, mens endeel Convoyer passerer igiennem Beltet, meget stærkt bevogtet af Krigsskibe: alting er her overmaade dyrt, for Exempel en Fierding May Smør koster 36 à 37 rd. Brende 18 à 20 rd., endnu hører man intet til at Sverrig vil lukke sine Havne for de Engelske. Revolutionen maatte vel have haft den Hensigt, da man ellers ikke veed hvorfor de arresterede deres Konge og holde ham fangen¹⁾: Imidlertid holdes dog Communicationen med Norge ved liige ved Courerer og reysende, og det er med en Courer, at dette Brev vil opgaae til Norge«.

¹⁾ Frederik VI. pleiet at kalde svenskene for insurgenter i anledning av at de avsatte Gustav IV. Adolf. Danskene var saa optat med sin krig med England, at mange ikke forstod, at den svenske konge holdt paa at bringe sit land til undergang.

I et brev av 3. aug. 1809 skriver han:

»Den Caution, som ieg har indgaaet for Dig, har ieg aldrig tænkt paa at udløses fra, mens naar man er over 73 Aar, saa følger det af Naturens Løb, at den af sig selv vil blive opløst. De 150 rd., som var betalte til General Toldkammeret og de 100 rd. for en Vexel, som ieg har betalt, ere Dig aldeles skienkede og skal ikke tilbage betales; hvad ieg tilforn fra Rendsborg har tilskrevet Dig om en Capital, som jeg ved Deeling med dine Syskende erlagde, [og] blev Din Andeel, er siden den Tiid meget forøget og Renterne bestandig lagt til, det bestaaer altsammen i Kongl. Obligationer a 4 pCto og i transportable Statzfonds som for nærværende er meget fordelagtige. Det vil paa ingen Maade i denne Tiid være passende for Dig at reyse herved, og vilde være usikkert at kunde komme tilbage, og forsaarsage mange Udgifter. . . . Man venter Freeden i Tyskland, da Østerrigerne har sluttet Vaaben Stilstand og forlangt Fred, saa den kan haabes snart og have gode Følger efter for det almindelige. Caper Farten bliver ophævet her, det er vel ogsaa et Skridt for at nærme sig til det fredelige, mens Engeland er ikke saa let at tvinge, uden alle kunde blive enige at stoppe hans Handel og afsættelse af Engelske Producter . . .

I et brev av 6. jan. 1814 skriver han:

»Det er længe siden ieg hørte fra Dig, det seneste var med Lieutn. S a n d b e r g af 12te Oktbr. f. A., som nu er $\frac{1}{4}$ Aar siden; ieg haaber, at Du med Kone og Børn befinde Dem vel, mens ieg frygter, at de ogsaa lider ved den Kornmangel, som hersker i Norge formedelst Opbringelse af Engelske og Svenske Krigskibe og Capere — Meget Korn er afsendt, mens man faaer kuns Efterretning om smaa Qvantiteter, som komme lykkelig til Norge. Vi have her vistnok dyrere end i Norge af mange Ting, saasom Oxen Kiød koster nu 3 rd 2 sk. pr. Pund, en Snes Æeg 10 rd. vores Smør Vinter Provision har kostet $7\frac{1}{2}$ rd. pr. Pund eller 420 rd. for Fierdingen. Korn Priserne ere annoterte i Statz-Tidenden. i Mandags den 3de January om Aftenen Kl. 8 reyste Hs. Mayst. Kongen herfra til Fyen til Hingsavl for at være ved Armeen i Fyen eller i Nærheden af den, naar de gaar over til Holsteen eller Synder Jylland, om Vaaben Stilstanden ey bliver forlænget, og som er udløben den 5te January. Ponte Corvo er trængt ind i Holsteen og Slesvig med en Arme af forskiellige Corps paa 60 000 og beleyrer nu Glükstadt og ventes for Rendsborg; den østerrigske Minister er med Kongen som Freds Mægler, medens Kronprintzens af Sverrigs Fordringer ere saa store, og han har Understøttelse af Rusland, Preusen og Engeland — Vores Arme i Holsteen har paa deres Retirade til Rendsborg haft en Battallie, som er indrykket det væsentligste deraf i Stads Tidenden ved at anføre Printz Friderichs Rapport til Kongen; vi have gjort mange Fanger og seyret imod stor Overmagt, som vilde forbyde ham Passagen. Grev Bernstorff, som var Minister i Wien, er gaaet som Fredsunderhandler til Frankfort, og derfra maae man vente de bedste Underretninger . . . Dette Brev sendes Dig med Capt. Lieutn. G r o t h s c h i l l i n g, som i tykt Veyr i Kattegat er bleven separeret fra Briggen Samsø og Segoul som er kommen til Fladstrand for derfra at convoyere Korn Skibe til Norge; han er her holdt tilbage formedelst contraire Vind, naar nu kuns ikke Iis med den indfaldende Vinter hindre ham og flere Skibe, som ligge for med Provisioner til Norge«.

Hvor ilde det var med postgangen under visse perioder av Danmarks krig med England, belyses gjennen nedenstaaende brev datert 19. mars 1814:

»Siden Dit Brev af 12te Octbr f. a. som Maan. Lieutn. Sandberg bragte mig fra Dig, har ieg intet hørt eller spurt, hvorledes Du med Kone og Børn lever, der havde dog vel været nogen Leylighed med Skibe, som gaar til Jylland, at oversende noget Brev med Adresse til en eller anden for at afgive det paa nærmeste Posthuus, Der har været faste Officerer eller Maanedes Lieutenanter paa alle Udskibnings Stæderne, som nok havde besørget det afsendt til mig — Comdr. Fabricius vilde vist ogsaa besørget mig tilsendt enten ved Skibseilighed eller med Courerer som gaar hertil, mens maaske Du har afsendt Brev, og det kan være tagen af Fienden eller forlist: Du vil nu ventelig have faaet Brev fra December, som skulle gaaet op med Briggen Samsøe, Capt. Lieutn. Grothschilling, som blev her indfrossen, hvilket nu sildigere er opsendt over Land med Frue K a s, som er reyst herfra i Martz Maanedes Begyndelse . . . Hvorledes er det gaaet i Vinter med Føde Varer for dem, ieg haaber, at de ikke har lidet Mangel, mens faaet hentet fra West Kysten af Jylland imod Slutningen af Aaret; skriv mig snart lidt omstændelig om alting, særdeles hvad Dig og Din Familie angaaer, nu begynder farten over Beltet at blive lidt bedre, saa at mån kan faae Brev over Jylland, naar de først komme der, og det vil Du vel ved nogen Umage faae Udveye til, enten over Frederichswærn eller Christiansand; igiennem Sverrig er Postene endnu stoppede fra Norge . . . Vores Pengeforfatning er her yderst slett, Haabet er, at det ved Sparsomhed og Fliid vil blive bedre — Føde Varer ere ogsaa her meget dyre. . . »

I brev av 10. sept. 1814:

»Ieg har længtes efter at høre fra Dig, da her baade er kommen mange Reysende, og eendel Skibe fra Norge deriblandt 3de fra Øster-Risør til Svendborg; ieg har ingen Efterretning fra Dig siden Dit Brev af 12te Octbr. med Maanedes. Lieutn. Sandberg, uden et Brev af 20de Martz, som ieg først bekom den 1ste July, Om ieg ved Leilighed kunde faae Bladet »Tiiden«, saa ville ieg derved faae mange Efterretninger om mine Landsmænd i det gode gamle Norge, mens det ieg meest længes efter, er at vide hvorledes Du lever og hvorledes det er gaaet Dig i Vinter . . . Det nyeste, vi her haver, er at vores Konge er den 5te om Aftenen reyst fra Friderichsberg for at gaae til Wien, er den 7de passert Flensborg om Middagen og den Aften ankommen til Lovisenlund i Nærheden af Slesvig. Med Posten, som er kommen i Dag har vi Efterretning om at Hs. Mayst. er kommen til Altona. Her kommer Daglig Skibe fra Norge, mens Forbuddet imod Samqvem med Norge vedvarer endnu efter Det Svenske Hoffs eller den Svenske Konges Forlangende, og er ikke fra Sverrig tilbagekaldet, endskiøndt Kongen af Sverrig i Vaabenstilstanden har lovet at bede Kongen af Danmark at hæve det strenge Forbud, som han har nødte Danmark til. Det er ret Skade, at Correspondancen saa længe har været afbrudt; Du maatte dog vel kunde treffe enten sikker Skibseilighed eller Reysende, hvormed ieg kunde faae Brev fra dig. . . en Russisk Armeé paa 60 000 Mand under General Benningsen ligger endnu i Holsteen og staaer under Ponto Corvos Disposition. Landet bliver

udpiint, vores Handel ligger stille, dog har vi Haab at Forandring snart maa skee. — Finantzerne ere udtømmede, mange Sollitantere om Tienister, saa at ieg kan ikke raade Dig bedre end at blive hvor Du er og fremdeles stræbe med Redelighed at vinde Brødet for Dig med Kone og Børn, og haabe til Gud som vil hielpe os alle til bedre Tiider . . .«

I brev av 25. okt. 1814:

»Kongen er endnu i Wien, mens forlader den inden denne Maa-neds udgang, hvad han der faaer udvirket veed man ikke endnu . . . Marinen bliver meget reduceret og Armeen ligeledes, mens det er endnu ikke bestemt i Holsteen er Renterne af Kongl. Obligationer ikke betalte i et heelt Aar. . . .«

I brev av 21. august 1818:

»Nu er nok Deres Konge i Trundhiem for at krones, og hvor der er mange Høytideligheder ved saadant Tilfælde og mange Ordener og Belønninger uddeles. Du vil altsaa faae meget nytt at fortælle mig, om Du faaer Tiid dertil, Stortinget vil ventelig ogsaa blive op-hævet,

I brev av 24. september 1818:

»Jeg har under 11te Septbr. atter tildeelt Dig 400 rd. som ieg har leveret Din Broder Peter til Dig, det er ikke Rentepenge, da ieg har tildeelt mine Børn alt det som afgav Renter, mens det er op-spart af min Gage, da ieg nu lever mere eenlig, det foregaaende 1000 Rd. var Deeling af en mig af Kongen tildeelt Belønning, som ieg afgav i 2 gange 500 rd. ieg vil ønske, at Gud vil lægge sin velsignelse deri for mine Børn og venter at De vil holde got Huus med dem og ikke komme i Gæld . . . Høsten vil ieg haabe bliver god for dem i Norge, her har den været temmelig god, mens Straaet kort og lidet Høe, een Tiid var alt fortørret, at de maatte tage Qvæget ind og slagte eendel for ikke at lade det døe af Sult, mens efter Indhøstningen er der falden saa ievnlig Regn, saa at der er kommen brav Græs og føde for Creaturer«

De personer, som utgjorde admiral Wleugels mere intime omgang, kan man faa meddelelse om gjennem fadderne ved hans barnedaaper. Hans mor, født Schumacher var en søster av hans svigerfader Cornelius Schumacher, som var gift med en Reiersen, en paa den tid opadstræbende og indflydel-sesrik slegt, og det er hovedsagelig i slegtene Reiersen og Schumacher at de fleste faddere findes. Først kan nævnes svigerfaren Corne-lius Schumacher, født 1703 død 1777, som blev en ganske betydelig mand i datidens Kjøbenhavn. Allerede aar 1726 blev han taxator ved Kjøbenhavns toldkammer. Gjennem sin begavelse og praktiske dygtighet fik han flere vigtige opdrag, bl. a. blev han en av direk-tørene ved Det almene varemagasinet. Ved midten av 1700-tallet begynder hans karriere særlig at ta fat, og han ansees paa den tid som en meget formuende mand. Han er saaledes en av de første

som begynder at bebygge det daværende Fredriksstad, nuværende Bredgade, hvor han lar opføre et prægtig hus, (nu nummer 30). Omtrent samtidig blir han told- og konsumptionsinspektør i Kjøbenhavn. Han faar kommerceraads- og derefter justitsraadstitel. Han søker avsked fra toldinspektørstillingen men blir aaret efter kommitteret i generaltoldkammeret. I 1767 faar han etatsraadtitel og blir i 1768 kommitteret ogsaa i kommerskollegiet.

Blandt yderligere faddere tilhørende familien Schumacher kan nævnes hans fættene og paa samme tid svogere: **Jens Reimert Schumacher**, f. 1742, † 1774 som regjeringsraad i Vestindien. **Peter Christian Schumacher**, f. 1743, † 1817, gesandt ved det russiske hof, senere amtmand i Svendborg. **Hans Fredrik Schumacher**, f. 1750, † 1818, kapteinløjtnant, senere kaptein. (Han opholdt sig nogen aar i Herrnhut ved den derværende brødrevenighed, hvor han ogsaa døde). **Etatsraad, admiralitetsskretær Lauritz Klingberg**, f. 1728, † 1795, og hans hustru **Catarina Elisabeth**, født Schumacher. **Konferensraad Hans Fredrik Trant**, f. 1738, † 1798 og hans hustru **Cornelia**, født Schumacher. **Major Johan Christian von Barth**, † 1801, samt hans hustru **Agnete**, født Schumacher.

Videre følgende medlemmer av slekten Reiersen: **Kommandørkaptein Christian Reiersen**, f. 1710, † 1764. **Kommerceraad Peter Reiersen**, f. 1713, † 1793. (Hans hustrus morbror). **Daværende sekretær, senere etatsraad, donatoren, stifter av det Reiersenske fond Niels Lunde Reiersen**, f. 1742, † 1795. **Anna Dorothea Reiersen**, f. 1745, † 1826, og hendes mand justitsraad, postkontrollør **Bastian Hammond**, † 1809. **Amtsforvalter Hans Peter Reiersen**, f. 1750, † 1805. **Konferensraad Holger Christian Reiersen**, f. 1746, † 1811. **Kontreadmiral Christian Fredrik Pontoppidan**, f. 1738, † 1816, og hans hustru **Lovise**, født Reiersen, f. 1750, † 1816. **Kancelliraad Carl Christian Clauswitz**, f. 1734, † 1795, og hans hustru **Hedevig Sophie**, født Reiersen. **Kammersekretær Fredrik Ulrik Bertelsen** og hans hustru **Christiane Catharine**, født Reiersen, f. 1759, † 1825. **Etatsraad og deputeret i admiralitetet Henrik Wium**, f. 1704, † 1770, og hans hustru **Lovise**, født Reiersen, f. 1719, † 1799.

Blandt yderligere slektsfaddere kan nævnes hans søster **Maria Cornelia Wleugel**, og **Sophia Elisabeth Wleugel**, samt den sidstes mand, professor **Herman Treschow**, samt hans moster fru **Breitendick**, og hendes mand **Christian**

Breitendick, f. 1702, † 1775, dansk berømt musiker og organist ved Nicolaikirken.

Blandt øvrige faddere staaende utenfor den egentlige slegt kan nævnes: Konferensraad Michael Treschow. Kontreadmiral Friederich Christian Kaas, i aarene 1775—84 den danske flaaets øverstbefalende. Kaptein Henrik Gerner, den fremstaaende skibsbygger ved orlogsverftet i Kjøbenhavn. Professor Mathias Saxtorph, den bekjendte gynekolog, Kommandør, senere kontreadmiral Johan Cornelius Krieger. Kaptein, senere viceadmiral Johan Olfert Fischer.

Blandt kongelige udmerkelser som admiral Wleugel har faat kan nævnes at han den 22. mars 1782 blev adlet med følgende vaaben: Et tverdelt skjold med hjerteskjold i guld, hvori to korsvis stillede kanoner under to sorte ørnevinger. Det store skjolds øverste felt er delt i sølv og rødt. Det nederste felt er blaat hvori findes tre røde hjerter. Paa hjelmen er en krone hvorover to korsvis stillede stangkuler mellem to sorte ørnevinger. Hjelmdække av skjoldets farver. 18. dec. 1801 fik han Dannebrogordenens storkors, 28. jan. 1812 Dannebrogsmændenes hederstegn, og 29. okt. 1817 blev han utnævnt til ridder av Elefantordenen, hvormed fulgte titelen Excellens.

Johan Peter Wleugel døde den 4. og blev begravet den 10. jan. 1825. Det kan anføres, hvad sogneprest A. K. Holm ved Holmens kirke uttalte om ham ved begravelsen:

(han var:) » . . . ved grundig moden Dømmekraft, ved et rigt Forraad af Kundskaber og Erfaringer, ved utrættet Virksomhed, ved koldt og roligt Overlæg, ved Standhaftighed i sine Beslutninger, ved reen Følelse for Sandhed, Ret og Ære, ved Sindighed, Godmodighed, Oprigtighed og Trofasthed, ved Mod og Kraft, ved Kierlighed til

Gud og Kongen og Fædrenelandet, uden Bram, uden Forfængelighed, ved at forstaae at lyde og at byde, æret, elsket af Foresatte, Medarbeidere og Undergivne, af Krigeren og af Borgeren.«

Viceadmiral C. F. Wandel siger bl. a. om ham i sit i 1915 utgitte arbeide om sjøkrigen i 1807—14 at han altid omtaltes for sin ædle karakter og sin store velgjørenhet.

Admiral Johan Peter Wleugel som yngre.
Efter maleri av Chr. Aug. Lorentzen (Frederiksborg).

Den danske sjøofficer Hans Birch Dahlerup beretter i: »Mit Livs Begivenheder 1790—1814« utgit av hans sønnesøn Joost Dahlerup, mere anekdotemæssig om et par personlige sammentræf han i sin ungdom hadde med ham i tjenesten, saaledes:

»Aar 1815. Den næste Morgen gik jeg til den første Deputerede i Admiralitetet, Admiral Wleugel, for at han ikke skulde være ubekjendt med, at jeg havde directe indgivet Ansøgning til Kongen.

Det var omtrent kl. 9, altsaa temmelig tidlig at begiære Audients, og da det var en Referatsdag, var det udenfor Sædvane at komme til den første Deputerede. Den gamle Admiral var smækvred over, hvad han kaldte min Paatrængenhet, at uleilige ham saa tidligt om Morgenen og paa en Referatsdag. Jeg forklarte ham i al Beskedenhed Omstændighederne. Jeg bad ham tilgive mig min Dristighed; jeg vidste at Referatet for Kongen begyndte Kl. 9, og jeg havde anset

det for min Pligt, at melde Hs. Excellence om den indgivne Ansøgning. Dermed var da Sagen endt, og om Eftermiddagen havde jeg min Reisepermission.♦

Johan Peter Wleugel blev gift 14. dec. 1763 med Maria Sophia Schumacher, f. 6. juli 1744, datter av den tidligere nævnte etatsraad Cornelius Schumacher og

Admiral Johan Peter Wleugel som ældre.
Efter oljemaleri av ukjendt kunstner (Privateie).

Elisabeth Reiersen. Hans hustru døde 12. febr. 1790.
12 Børn, se: Femte Slegtled.

3. Maria Cornelia Wleugel, f. i Trondhjem, og døpt 8. nov. 1738. Hun levet ugift i Kjøbenhavn og døde her 1797.

4. Sophia Elisabeth Wleugel, f. 18. dec. 1744, og blev 10. august 1774 gift med Herman Treschow, som da var prest ved Garnisonforsamlingen (Holmens kirke) i Kjøbenhavn. Treschow var født 11. dec. 1739 i Vaage prestegjeld i Norge og blev efter nogen utenlandsreiser i aarene 1768—72 til Tyskland, Frankrike og Italien professor i teologi ved Kjøbenhavns universitet i 1773. Baade Treschow og hans hustru døde i 1797, og efterlot kun en søn Herman, f. 1780, † 1839 som kancellist i statsdepartementet i Kjøbenhavn.

FEMTE SLEGTLED.

1. Cornelius Wleugel. F. i Kjøbenhavn 16. okt. 1764, blev sjøkadet i 1778, sekondløjtnant i den dansk-norske marine i 1782, premierløjtnant i 1789, kapteinløjtnant i 1796, kaptein i 1803, kommandørkaptein i 1810, kommandør i 1815, og kontreadmiral i 1828. I aarene 1788 til 1791 bistod han sin far med administreringen av orlogshavnen. 1791—94 interimsekvipagemester,

Kontreadmiral Cornelius Wleugel.
Efter pastelmaleri (Privateie).

i 1796 paa en ekspedition med linjeskibet »Sophie Frederikke«, i aarene 1797—98 førte han et koffardiskib og var derefter paa en ekspedition med orlogsskibet »Oldenburg« til St Helena. I aarene 1799—1801 var han paa en ekspedition med fregatten »Havfruens« i Middelhavet under kaptein Joost van Dockums kommando.

Da de politiske forhold i Danmark i begyndelsen av aaret 1801 begyndte at bli mørkere, hjemkaldtes de i Middelhavet stationerte krigsfartøier, men alt før »Havfruens« hjemkomst var slaget paa Kjøbenhavns red blit utkjæmpet, og han kom saaledes ikke til at være med i denne strid. I 1802 var han chef for briggen »Nidelven«

paa krydsning i Nordsjøen, i 1804 chef for fregatten »Fredriksværn« som var vagtskib i Øresund, i 1805 chef for skonnerten »Ørnen« i evolutions-eskadren.

Ifølge Garde var i slaget ved Kjøbenhavn 1807 mot englænderne kaptein Cornelius Wleugel kommanderende paa blokskibet »Mars« paa 60 kanoner og 363 mand. Dette fartøi blev forankret mellem »Tre Kroner« og Kalkbrænderiet ved siden av fregatten »St. Thomas«, kommandert av kaptein H. S t e p h a n s e n. Blokskibet »Mars«

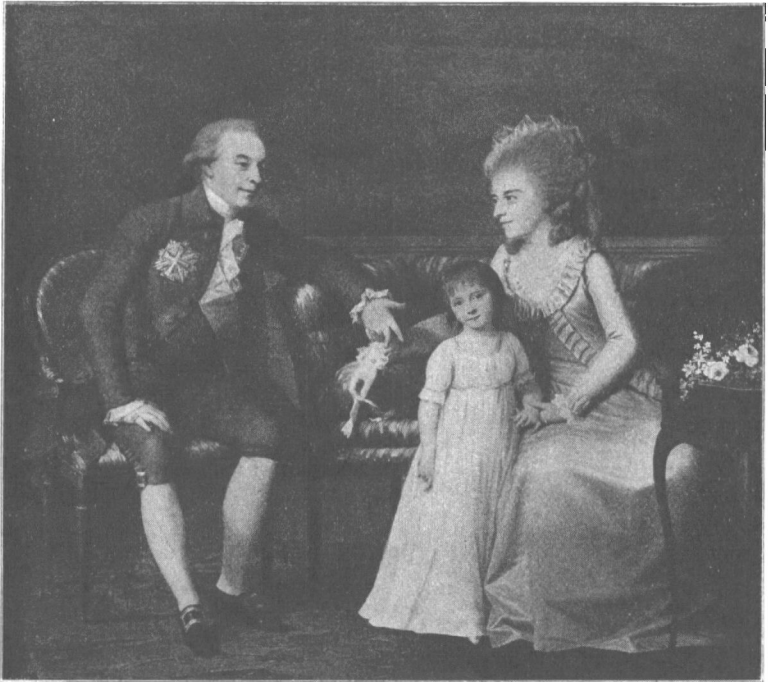

Kontreadmiral Cornelius Wleugel.
Efter en pennetegning (Privateie).

blev da ved siden av stykprammene og bombarderdivisionen beskyttet av 15 bombarderfartøier og brigger. Englænderne blev, efter at der var kommet undsætning fra kanonflaatens avantgarde og fra »Tre Kroner« og Citadellet, nødsaget til at trække sig tilbage den 20. august 1807. Den 31. august 1807 blev blokskibet »Mars« truffet av glødende kuler fra Svanemøllen, dog uten at det fik nogen videre skade.

En episode i hans liv av en viss betydning er hans ansættelse i den franske marine 1809—12 med station i Antwerpen, men for rigtig at forstaa denne er det nødvendig at gaa lidt ind paa dens forhistorie.

Efter at Danmark gennem Kjøbenhavns kapitulation den 7. sept. 1807 blev tvunget til at overlade England sin efter datidens forhold store flaaete, blev flaatens yngre officerer hindret i at kjæmpe for sit fædreland. Der opstod da et ønske hos dem at faa ansættelse ved flaaeten i Frankrike, som da utkjæmpet sin store kamp mot det av danskene saa inderlig hatede Storbritannien. Efter mange forhandlinger blev det tilslut avgjort, at Danmark skulde bemande 2 av de 8 utrustede linjeskib, nemlig »Pultusk« og »Danzick« med

Geheimeraad Johan Theodor Holmskjold med hustru og datter, senere gift med Cornelius Wlaugel. Efter maleri av Jens Juel (Privateie).

dansker. Samtlige av disse krigsfartøi stod under den franske koadmiral de Messieys kommando, og de var blit bygget og utrustet i Antwerpen. Keiser Napoleon hadde fundet ut at elven Schelde og dens munding utgjorde den bedste plads hvorfra han med størst fordel kunde gjøre et fremstøt mot England, og Antwerpen og Vliessingen blev gjort til operationsbasis for anfald paa den engelske kyst.

Efter denne overenskomst mellem Frankrike og Danmark reiste i aar 1808 kapteinene Rosenvinge og baron Hollsten med endel underofficerer og sjøfolk fra Kjøbenhavn til Vliessingen. De danske officerer og mandskap var til en begyndelse mis-

fornøiet med den franske kost og med endel ubekvemmeligheter i de noget vel hurtig byggede fartøi, og dette foranlediget til klagemaal hos vedkommende myndighet i Frankrike. Klagene blev understøttet av de danske chefer, og tilslut blev de saa ondartede, at keiser Napoleon blev nødsaget til at berøve chefene deres kommando og arrestere dem, hvorefter de i febr. 1809 under bevogtning blev ført tilbage til Danmark. Den danske regjering sendte da til Vliessingen kommandørkaptein **J o o s t v a n D o c k u m** og

Juliane Wleugel, f. Holmskjold, g. m. Cornelius Wleugel.
Efter pastel av Jens Juel (Privateie).

kommandørkaptein **v o n B e r g e r**, men da den sidste døde kort efter ankomsten, beordredes kommandørkaptein Cornelius Wleugel i hans sted. Van Dockum og Wleugel behandledes ikke paa samme brutale maate som sine forgjængere, men blev tvertimot gjenstand for Napoleons særlige yndest. Napoleon gjorde nogen besøk, særlig paa det fartøi som var bemandet med dansker, og fulgte med fartøiene under øvelsene. Wleugel indberetter saaledes til det danske admiralitet den 28. sept. 1811 at Napoleon den 24. i samme maaned hadde inspicert flateavdelingen paa Schelde. Blandt de fartøi som han da bæret med sit besøk var ogsaa »Danzick«, og Napoleon uttalte sin tilfredsstillelse med dette skibs mandskap. Baade van

Dockum og Wleugel var tidligere blit gjort til gjenstand for Napoleons yndest, idet de i 1810 var blit utnævnt til riddere og 1811 til officerer av æreslegionen. Som yderligere bevis for Napoleons venlige sindelag mot ham kan anføres at Wleugel vinteren 1811—12 blev indbudt til at besøke Paris i 5 uker som vederlag for indvilget permission med reise til Danmark. Denne permission syntes Wleugel han ikke kunde benytte sig av, da Scheldeflaaten skulde utrustes tidlig det aar. Vedrørende hans tjenestegjøren i Antwerpen henvises til et Brev fra W. af 4. okt. 1811 trykt i C. J. Ankers skrift »Kontreadmiral H. C. Sneedorffs efterladte breve fra 1807—14«. Yderligere henvises til O. Lütken: De danske paa Schelden. (1885).

Efter hjemkomsten fra Antwerpen blev Cornelius Wleugel i 1826 chef for 1ste division av Holmens sjøfolk, og døde i Kjøbenhavn den 22. jan. 1833.

I 1815 blev han ridder og i 1817 kommandør av Dannebrogordenen. Han har i »Københavnske Efterretninger om lærde Sager« samt i »Det nye danske Magazin« utgit nogen historiske avhandlinger fra Christian V.s tid, og han var medlem av »Det Kongelig danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog«.

Han blev gift 25. nov. 1802 med *Juliane Marie Holmskjold*, f. 14. jan. 1779 i Kjøbenhavn, † 31. mars 1814. Hun var datter av geheimeraad *Johan Theodor Holmskjold* og *Sophie Magdalene de Schroedersee*. (Om Holmskjold henvises til Biografisk Lexikon).

I et brev av 31. mars 1814 fra Cornelius Wleugels søster Caroline til broren i Norge heter det:

»Da min Fader begyndte sit Brev til Dig, daterede han det til i Morgen da det skulde afsendes, og tænkte ikke at den sørgelige Begivenhed som vi alle frygtede alt skulde indtreffe i Dag, men Gud havde besluttet det anderledes, vores kiære Juliane havde havt en meget urolig Nat i Formiddag leed hun meget, og Kl. 1½ sov hun stille hen, hun havde sin Samling det meste av Tiiden taledet meget om sin Død og var overmaade ventlig imod sin Mand, som hun ikke vilde slippe fra sin Side. Hvad den stakkels Cornelius, Jomfrue Brinkmann og vi alle føler kan Du forestille Dig, vores gode Fader maa ret friste den haarde Skiebne at miste elskede Børn, maa hans Hengivenhed i Guds Villie styrke ham . . .«

Aaret efter den første hustrus død giftet Cornelius sig for anden gang med *Antoinette Magdalene Dorrien*, f. 28. okt. 1781, datter av generalmajor Liebert Hieronymus von Dorrien og hans hustru Margarethe Catharine født Adrian. Cornelius Wleugel eiet og bebodde et hus i Amaliegate i Kjøbenhavn ved siden av det nuværende Teater Casino. Han hadde i motsætning til sin 2 aar yngre bror, der var kjendt for sit særdeles elskværdige væsen, et noget barskt sjømandsvæsen, men var kjendt som et godt og hæder-

lig menneske. I et mindealbum som oprindeligt tilhørte hans første hustru, har hans anden hustru skrevet av et digt fra Kjøbenhavnervisen »Dagen« for 23. jan. 1833, som blev trykt i anledning av hans død:

Antonette Wleugel, f. Dorrien, g. m. Cornelius Wleugel.
Efter maleri av A. H. G. Schiøtt (Privateie).

«I Smerte Mange vaanded sig med Vee
og mange henstrakt laae paa Sygeleiet,
Forbi dem vandred Døden med sin Lee,
Den Manden i sin fulde Kraft afmeied.

Endskiøndt han nærmed sig til Oldings Aar
Han Helbreds Mærket bar som i sin Sommer,
Men det er skiult, naar Dødens Klokke slaaer,
Og Afskeds Timen pludseligen kommer.

Hans Time kom, Fra Livets Horizont,
Han, som et Stjernes kud blev brat bortrevet,
Med Roe fuldendte han sin sidste Dont,
Han døde venligt som han havde levet.

Han var en ædel Mand, erfaren, klog,
Med skarpe Blik han Vranghed giennemskued,
For Fædrelandet, for dets Dannebrog,
Og for dets Drot hans Siæl med Varme lued.

Blandt Slægtninge, i Venners enge Kreds,
 Han var til sindrig Giænsvar stedse færdig,
 Kun der han føelte sig ret siælstilfreds,
 Der var han aaben, fri og blid elskværdig.

Thi varmt han føelte skiondt han syntes kold.
 Den ydre Rust, som Legemet omfatted,
 Var Larven kun. I Hiertet tapper, bold,
 Og velviis, god, han var af Mange skatted.

Han maae ej dømmes med den Hverdagssands
 I hvilken Døgnet tager Skal for Kiærne,
 Thi han ej brammet i den ydre Glands,
 Og flitter Guld, som han undflyede giærne.

— Ej nogen Ven, ej nogen af hans Slægt
 Ved, hvo der dette Minde har nedtegned,
 Thi bør det give Sandheds Ordet Vægt,
 At det paa Bifalds Lyd er ej beregnet.*

Den efter datidens forhold ganske betragtelige formue, som Cornelius Wleugel efterlot sig, har han antagelig samlet gjennem sin tjenestegjøren i den franske flaate. — Mellem ham og hans anden hustru var der den 20. mai 1817 oprettet et testamente, og ifølge Hof- og Stadsrettens Skiftesager i Kjøbenhavn skulde, dersom Cornelius Wleugel døde uten livsarvinger før sin hustru, hver av hans brødre (kommandør Peter Johan Wleugel og postmester og toldkasserer Jens Reimert Wleugel) ha 3 000 Rd. i Kongl. obligationer av denslags som ifølge Rigsbanks-forordningen av 5. jan. 1813 efter aaret 1818 aarlig forrenter sig med 4 % sølvværdi. Hans søster Johanne Sophie de Coninck's barn skulde likeledes faa utbetalt 3 000 Rd. i samme slags obligationer, resten skulde enken beholde til sin fri raadighet. De var blit enige om at sørge for jomfru Lovise Jacobine Brinkmanns utkomme saa længe nogen av dem er ilive. Hvis hun skulde overleve dem skulde hun aarlig ha 300 Rd. sølvværdi saalænge hun levet, og til dette bruk blev der bestemt en kapital av 7 500 Rd. i tidligere nævnte obligationer. Denne kapital likesom deres øvrige eiendom skulde efter hendes død tilfalde den eller de som den længst levende maatte bestemme.

2. Peter Johan Wleugel, f. i Kjøbenhavn 9. aug. 1766. Han blev sekondlønntant i den dansk-norske marine 1783, premierlønntant 1786, kapteinlønntant i 1797, kaptein i 1804, kommandørkaptein i 1812, kommandør i 1817, kontreadmiral i 1833. Efter rapport til det danske admiralitet den 22. april 1801 anfører chefen for blokskibet »Jylland« kaptein Branth, som deltok i slaget paa Kjøbenhavns red den 2. april 1801, bl. andet at kapteinlønntant

Wleugel paa det øverste batteri og løjtnant Risbrigh paa det underste hadde særlig gjort sig bemærket ved en god og efterfølgelsesværdig optræden, og tillike at ha opmuntret mandskapet til mot og tapperhet, og at alle officerer og mandskap hadde vist den pligtfølelse som de er skyldig sin konge og sit fædreland, hvorfor disse hadde gjort sig fortjent til at bli paa det bedste anbefalt. Branth kommanderte kapteinløjtnant Wleugel med chaluppen til det søndenforliggende skib, hvor han kunde være tilhjælp, mens Branth blev ombord for at sørge for at de saarede kunde bli ført iland, og de døde bli kastet overbord, samt ogsaa for at dækket som fløt i blod blev rengjort og spylet. Kaptein Branth siger videre at en engelsk officer kom ombord og tok skibet i besiddelse, og førte ham og løjtnant Risbrigh som krigsfanger ombord paa det engelske skib »Ardent«. Wleugel fik for deltagelsen i denne affære aar 1802: »Hæderstegnet for Militære fra 2. april 1801«.

Ifølge H. C. Garde blev under slaget ved Kjøbenhavn i aug. 1807 til forsvar av Kallebodstrand briggen »Mercurius« paa 18 kanoner lagt indenfor Langebro brygge. Briggen var bemandet med styrmænd under kommando av navigationsdirektør, kaptein P. J. Wleugel.

Skjønt han blev anset som en dygtig sjøofficer og utkommandert paa adskillige ekspeditioner, saaledes: 1784 med linjeskibet »Holsten«, 1786 med fregatten »Hvide Ørn«, 1788 med linjeskibet »Justitia«, 1790 med linjeskibet »Elefanten«, 1793 med fregatten »Store Bælt«, 1794 med linjeskibet »Odin«, 1795 med linjeskibene »Dannebrog« og »Tre Kroner« synes hans inderste lyst dog at ha ligget for de matematiske videnskaper og deres tilpasning i det praktiske liv. Saaledes berettes om ham at han allerede ved 12-aarsalderen brukte at besøke den fremstaaende astronom professor Thomas Bugges forelæsninger, og blev 22 aar ansat som hjøpælærer i de matematiske fag ved sjøkadetakademiet i Kjøbenhavn. I Aaret 1789 fik han desuten i opdrag at være chef for orlogshavnen, og i 1797 utnævntes han til almindelig lærer i matematik og navigation ved sjøkadetakademiet. Dette embede indehadde han til begyndelsen av aar 1833. Under sin ansættelse ved sjøkadetakademiet utgav han adskillige gode lærebøker som utkom i flere oplag. 1804 blev han navigationsdirektør, og beklædte denne stilling med megen dygtighet til sin død. 1813 blev han medlem av Videnskabernes Selskab i Kjøbenhavn, og dette selskap har utgit adskillige av ham forfattede avhandlinger. 1815 blev han medlem av landmaalerkommissionen, 1815 ridder og i 1817 kommandør av Dannebrogordenen, og i 1828 fik han Dannebrogsmændenes hæderstegn. Han døde den 29. mai 1835, og fik til eftermæle at ha været en særlig retfærdig, human og dygtig mand.

Følgende skrifter er utgit av ham: »Lærebog i de matematiske Videnskaber for de Kongelige Søkadetter«, 1. del. Kbh. 1830, med 5 kobberstik. — »De første Grunder i Algebra til Brug for de Kongelige Søkadetter«, Kbh. 1833. — »Formodninger om at Magnetnaalen her i København har naaed sit Maximum af Vestlig Afvigning« med kobberstik. »Om lovene for Dødsfald og Anvendelsen deraf for Enkekasser«. — »Forsøg om Magnetnaalen kan sikres mod Jærnets Paavirkning ved en Daase af Jærn«. — »Om Boyesens Opdagelse at bruge Logflynderen som bevægende Kraft«, (første ideer om propeller). — Videre utgav han:

Kontreadmiral Peter Johan Wleugel.

eller Styrmandskunsten, indeholdende en tydelig og med Eksempler oplyst Undervisning om hvad en Styrmand nødvendigst bør vide«. 2. utg. Kbh. 1807, 1824. — »Styrmandshaandbog« 1816 og 1829. — At han i videnskabelige kredser i den tid nød en ikke ringe anseelse synes den omstændighet at vidne at da H. C. Ørsted offentlig demonstrerte sin epokegørende opdagelse om elektromagnetisme den 21. juli 1820, og opsatte en beretning derom, som paa hundreårsdagen in extenso blev referert i Gøteborgs Handels- og Sjøfartstidende nævnes av Ørsted

som tilstedeværende ved demonstreringen i egenskap av vidne og arbeidskamerat »den fremstaaende Wleugel, navigationsdirektør og kommandør i flaaten«.

Han var gift 2. nov. 1798 med Dorothea Margarethe Lorentz, f. i Kjøbenhavn 12. mars 1781, † i Fredericia 7. juni 1860, datter av chef for landkadetkorpset major (senere general-løitnant Diderick Carl von Lorentz, og Hedevig Margrethe Bille. Egtefællene hadde ingen barn, bare to adoptivdøtre, Nicoline Christine, f. 20. juli 1798, gift 21. dec. 1822 med admiral O. W. Mikkelsen, og † 18. okt. 1844, samt mandens brordatter Johanne Clementine Wleugel, f. 14. nov. 1812, † 21. juni 1862.

3. Agnete Elisabeth Wleugel, f. 15. juli 1768, † 7. oktober 1796.

4. Johanne Sophie Wleugel, f. 19. august 1770, † 5. mai 1805 i Kjøbenhavn. Hun blev gift 15. januar 1790 med

Jean de Coninck, f. den 17. juli 1744 i Haag, † 24. april 1807 i Kjøbenhavn i sit tredje egteskap. Tidligere var han kjøbmand og bankier i Amsterdam, og blev aar 1785 medeier i det betydelige handels- og rederfirma de Coninck & Reiersen i Kjøbenhavn. Dette firma og dets videre skjæbne findes utførlig behandlet i C. Nyrops arbeide: »Niels Lunde Reiersen, et Mindeskrift«. Kjøbenhavn 1896.

Johanne Sophie de Coninck, f. Wleugel, g. m. Jean de Coninck.
Efter maleri av Jens Juel (Statens Museum for Kunst).

5. **Christian Fredrik Wleugel**, f. 21. april 1773. Han fik avsked som sekondløytnant i marinen 20. mars 1789, da han eftersom det opgis i Kjøbenhavns Rigsarkivs akter paa grund av sin lave vekst ikke ansaaes at kunne paaregne avancement. Siden blev han landinspektør, overlandmaaler, i Viborg. Han døde 26. sept. 1801.

6. **Elisabeth Christina Wleugel**, f. 28. januar 1775, † 22. februar 1801.

7. **Caroline Cornelia Wleugel**, f. 25. juni 1777, † 21. februar 1817. Da hendes mor døde allerede i 1790 (hun var da 13 aar gammel) blev det hendes lod saasnart hun hadde naadd en passelig alder at overta vertindepligtene i farens hus. Da hendes

svoger Jean de Coninck døde i 1807 (dennes hustru var død allerede i 1805) kom hans barn 3 gutter og 2 piker til morfarens hjem. Det blev saaledes ikke saa litet hus at styre for den unge pike. Nogen brev findes endnu bevaret fra hende til broren og dennes hustru i Norge, saaledes et av 24. september 1808:

«Vi leve alle vel, og har havt en meget roligere Sommer end man i Foraaret havde Aarsag at formode naar ieg undtager at alting er meget dyrt mærker man ellers ikke til Krigen, thi her er ikke Mangel,

Toldforvalter Jens Reimert Wleugel. Efter fotografi.

gid man kunde sige det samme om Norge og at de var forsynede med de vigtigste Livets Fornødenheder. Postene er i lang Tiid kommet meget ordentlige, uagted der ligger mange Engelske i Beltet. Hvad Nyt her passerer vil Du altid faae at see af Aviserne deraf vil Du ogsaa have seet Spaniernes Opførsel i Fyen og Langeland og at de her var blevne afvæbnede, de er nu snart alle borte herfra og imodtaget igien af de Franske, gud ske Lov at vi er sluppet fra saadanne Allie-rede, som kun vilde bringe os i Fordærvelse. Hos de Coninck lever de alle vel paa Etatsraaden nær, han har været rørt af Apoplexie og har siden den Tiid været svag...»

8. Maria Sophia Wleugel, f. 6. september 1778, † 9. august 1779.

9. Maria Sophia Wleugel, f. 1. nov. 1779, † 3. nov. 1794.

10. Jens Reimert Wleugel, f. 13. juli 1782 i Kjøbenhavn, † 19. mai 1859. Ifølge slegtsmeddelelser blev han indskrevet i Sjøkadetakademiet, men blev ikke godkendt i avgangseksamen, hvorfor han isteden blev indskrevet som volontør i generalpostamtets danske sekretariat og revisionskontor i Kjøbenhavn. 27. oktober 1805 blev han utnævnt til postmester i Risør i Norge. To aar senere eller 1808 blev han utnævnt til toldkasserer samme-steds. Disse embeder indehadde han til 27. oktober 1858, da han efter ansøgning fik avsked med pension (3 600 kroner). I anledning av hans utnævnelse til det senere embede findes et brev fra faren datert den 24. sept. 1808 saalydende:

»Det er mig nu en særdeles Fornøjelse at kunde underrette Dig om at Hs. Mayst. har allernaadigst tillagt Dig Told og Consumptions Casseer Tienisten i stæden for Told Casserer K i n d t som har faaet Told: Inspecteur Tienisten, og ieg Gratulerer Dig til denne Forbedring i Gage. Geheime Confer Raad President M o l t k e sagde mig det i gaar og at Du i Dag vilde med Posten faae Brev derom fra General Told Kammeret, Du maa ikke forsømme at takke saavel General Told Kammeret, som og i et særskilt Brev til President Moltke, det er min Formening ieg saaledes alleniste giver Dig tilkiende for om Du vil følge den. Hvad udgifter her maatte være for Din Bestalling m. m., skal ieg clarere for Dig, og om ellers noget hvori ieg kunde hielp Dig: Da Presidenten i Gaar sagde mig Din ansættelse, tog ieg strax Leylighed til at takke Kongen for denne Naade. Jeg haaber at Du saaledes nu er fornøyet med at have faaet Casserer Tienisten i stæden for Told Inspecteur Tienisten, da det syntes billigt at han som Betient under General Told Kammeret fik Told Inspecteurs Tienisten naar han søgte den og Du derved fik Casseer Tienisten som flere har sagt mig var mere passende med Post-Mester Tienisten, da Casseren kunde hiemme i sit Huus forrette sin Tieniste . . . «

I de første aar av opholdet i Norge hadde han forelsket sig i en ung pike der, som antageligvis hadde ført til en hemmelig for-lovelse. Gjennem den forholdsvis livlige kommunikation under visse perioder av krigen mellem de sydlige norske kystdistrikter og Danmark, var et rygte kommet til slegten i Kjøbenhavn om at han var forlovet i Norge. Dette likte ikke faren og slegten i Kjøbenhavn, og det ga anledning til at faren ba om en forklaring av sønnen. Det fremgik av forklaringene i brev av 16. mai og 11. juli 1809 at hans forlovede tilhørte en anset slegt der paa stedet og baade var be-gavet og vakker, samt kjendt for sit elskværdige væsen. Faren ga i brev av 3. august 1809 sit samtykke til giftermaalet, men syntes dog, for ikke at bryte med sin konservative opfatning, om barns skyldighet mot forældre i lignende tilfælder, at han burde gi føl-gende tillæg til sit bifald:

»Nu skal Du lade Dig nøye denne gang, mens et maae ieg dog siige Dig, at Du ikke har viist mere Fortrolighed end ieg ventede, og ieg har alle Tiider holdt det for den Sønlike Pligt at raadføre sig

med sin Fader om alle betydelige Skridt i Livet og hvilket er vel vigtigere end at knøtte et Baand som ikke burde løsnes saa længe der var Liv tilbage hos en af Dem, og naar man skal svare til Spørsmaalet om man har raadført sig med Slægt og Venner, og hvem er da nærmere end Fader og Syskende — ieg haaber altsaa ikke at Du troer at have gjort mere end Din Pligt ved at betro Dig til Din Fader. Ieg er ligeledes vis paa at Din Bruud ikke haver givet Dig noget fuldkommen Løfte uden at raadføre sig med sine nærmeste Venner, og at Du ikke bør antage noget Løfte førend hun har underrettet Dig derom at Du da kan begiære hende af hendes nærmeste Paarørende . . .*

Else Wleugel, f. Persen, g. m. Jens Reimert Wleugel.
Efter maleri af Carl Peter Lehmann (Privateie),

Han kom til at bli i Norge, selv efter at dette land blev forenet med Sverige. At han dog hadde visse tvil ved skilsmissen, fremgaar av farens svar den 25. oktober 1814 som lød saaledes:

»Ieg har i et foregaaende Brev tilskrevet Dig mine Tanker, ieg kan ikke sige meget mere. Pengene ere her meget rare, baade Søe og Land Etaten mangler Penge, flere Regimenter har i nogle Maaneder ikke faaet Sold, Norges Proviantering har kostet Danmark utrolig, de Russiske Tropper ligger endnu i Holsten og udtærer Landet, Du kan deraf slutte Dig til hvordan det vil gaae med Pensioner . . .*

Denne skildring fra autoritativt hold var avskrækkende nok, og kom saaledes ikke til at gi anledning til noget skridt fra hans side paa at forsøke at komme tilbake til Danmark.

Han blev gift 14. april 1810 med Else Persen, f. 5. sept. 1790, † 1. december 1856, datter av sjøkaptein Clemet Persen, f. 1768, † 1802 paa Iviza, og Else Carstensen (Thor Straten) f. 1765, † 1800. Efter forældrenes død blev hun optat sammen med 6 mindreaarige søskend i sin morbrors, den rike og ugifte jernverkseier Henrik Carstensens hjem, hvor disse barn kom til at bli til de hadde opnaadd myndighets alderen eller til de blev gifte. Gjennem dette giftermaal kom Jens Reimert

Else Wleugel, f. Persen, g. m. Jens Reimert Wleugel.
Efter pennetegning.

Wleugel til at tilhøre den Carstensenske legatfamilie. Samtlige medlemmer av denne slekt er optat og delvis skildret i det av den norske personalhistoriker og sekretær i Norges Statistiske Centralbyraa. S. H. Finne-Grøn aar 1895 utgitte arbeide: »Thor Straten med den Carstensenske legatfamilie«. Wleugel trivedes i smaabylivet og omgangen med enkle og naturlige mennesker, og han hadde ogsaa som Finne-Grøn nævner, gode indtægter. Han kom til at indkassere aarlig en samlet indtægt av mellem 12—16 000 kroner ved handelens og sjøfartens opsving i Norge efter at Norge var blit selvstændig rike. Dette kom sandsynligvis av at lønningene da var opbeholdersfortjeneste. Det var paa den tid en høiere indtægt end den høieste statstjenestemand opbebar. Faren sendte ham desuten

hvad det fremgaar av forut citerte brev fra tid til anden indsparringer som han hadde gjort paa sin løn og som hver gang beløp sig til 1 000 kroner eller mere. Videre arvet han efter sin ældste bror 6 000 kroner, og med sin hustru fik han videre i arv en middelstor landeiendom, og det kan derfor synes eiendommelig at bo-optegnelsen efter ham aar 1860 kun viste et overskud paa ca 4 000 kroner. Han hadde vistnok høt 9 barn som naadde en myndig alder, og til deres opdragelse hadde det vel gaat en ikke ringe del av hans indtægter, men nogen god økonom kunde han vel neppe ha været.

11. Petrea Catharine Wleugel, f. 11. november 1783, † 1791.

12. Eskild Friederich Wleugel, f. 2. sept. 1785, blev sekondløytnant i den dansk-norske marine 24. december 1800, og døde 20. december 1805 i Vestindien.

Tillæg angaaende slegtsnavnets skrivemaate og uttale:

Navnet blev av de først kjendte slegtsmedlemmer i 1600-tallet skrevet Vleugel, og uttalen paa hollandsk skulde bli Floegel eller noget i den genre. Paa samme maate blev navnet skrevet av hans søn samt hans sønnesøn som var oberst i 1730-tallet. Hos denne varierte det dog mellem V og W. Dennes søn, admiralen, skrev altid navnet med W eller Wleugel (ikke Wleügel) og det uttaltes flygel ved ren oversættelse av det hollandske ord Vleugel — vinge til det tyske ord Flügel — vinge. Halvcirkelen over u er brukelig i Danmark for at skille u fra n. Hans søn toldkasserer i Norge, skrev paa samme maate som sin far i sine brev i begyndelsen av 1800-tallet. — Toldkassererens søn i Sverige skrev i begyndelsen paa samme maate som sin far, men forandret navnet siden til Vleugel. Paa samme maatte skrev ogsaa hans sønner, og uttalte navnet fløjgel for at lette den hollandske uttale. Toldkassererens søn i Norge og hans efterkommere skriver navnet Wleügel, antagelig for at lette uttalen flygel.
